

SODIŠČE V KALIFORNIJI VLI- LO SE VEČ OLJA V OGENJ.

Najvišje sodišče v tej državi je črtalo La Folletteve izbornike z glasovnice. Člani tega sodnega dvora so glasovali v razmerju 4 proti 3. Željo 50,000 volilcev je zavrnil en sam človek! To je zadnji obupni korak Coolidgevih ljudi. La Follettevi pristaši bodo glasovali za socialistične izbornike.

Chicago, Ill. — Člani narodnega La Follettevega kampanjskega zbora so v hotelu Morrisonu napovedali, da bo republikanska stranka zbrisana s političnega zemljevida na zapadni polovici zveznih držav radi ukrepa californskega najvišjega sodišča.

Californsko sodišče je s štirimi proti trem glasovom črtalo La Folletteve izbornike z glasovnice v tisti državi. Do tega sklepa je prišlo sodišče v hipu, ko je tajno glasovanje pokazalo, da narašča La Folletteva moč v velikanski meri po državi, so povedali La Follettevi kampanjski voditelji.

La Follettevi voditelji so zatrli, da je to zadnji obupni korak republikanske stranke v Kaliforniji, kjer se hoče rešiti s tem, da je odredila ljudem pravico iti na volitve ter tamkaj dati duška svojem političnemu prepričanju.

Zato s californskim sodnim ukrepom so republikanski gosjaki namizili, da bodo uvedli isto pospešje tudi v Washingtonu, kjer je La Folletteva moč večja od ene republikancev in demokrata skupaj.

Razkritju, da je imel narodni izbornik republikanskega odbora osebni kampanjski voditelj predsednika Coolidgea William M. Butler pri tem svoje prste vmes, pripada La Follettevi voditeljske velike važnost.

Ko so voditelji wisconsinkega kandidata razmišljali o naslednjem koraku v tej zadevi, jim je prišlo na uho, da snuje Butler določeno akcijo v Severni Dakoti ter se prizadeva odpraviti La Folletteve izbornike z glasovnice v tisti državi.

Butler je pozneje še isti dan priznal, da je podpiral sodno akcijo v Severni Dakoti, ker mu je na tem, da prepreči "ogromno deprijo."

Podal je dolgo izjavo, v kateri razklada zadevo v Severni Dakoti, kakor je predložena Coolidgevemu generalom. Štirje izborniki, ki kandidirajo na republikanski volilni listi v tisti državi, niso, so v arcu za La Follette in bodo glasovali za Coolidgea in Dawes.

Po njegovih besedah je tista akcija uvedena za to, da pridejo štiri izborniki pred sodišče, ki bodo morali povedati, ali imajo pravico kandidirati na volilni listi republikanske stranke. Dravni odbor Severne Dakote je pripravljen nadomestiti tiste štiri izbornike s pristnimi Coolidgevimi ljudmi.

La Follettevi narodni svetovalci, med katerimi je tudi Robert La Follette mlajši, Masil Mandeville, zvezni senator Lynn J. Frazier in narodni načelnik Nelson, so po preučitvi in pretehtanju tega razvoja izjavili, da so se Coolidge-Dawesovi kolovodje zahtevali k radnemu sredstvu ter s tem hoteli odvzeti volilno pravico milijem v treh zapadnih državah, kjer je, kakor se zdi, La Follette laiki pred nazadnjaškimi kandidati ob reakcijskih strankah.

Ta izkorni in grdi korak republikanskih matadorjev pa bo bil škodil reakcijskemu, kakor se kaže. Iz tega postopanja je prav lahko razvideti, kako prav so progresivni kandidati, ki izpodbijajo preveliko oblast ameriškega sodišča.

Kadnje bo obrnilo pozornost ameriških državljanov na dejstvo, da tako neznansko obupnem položaju so republikanci po nekaterih razpisih državah.

Načelnik Nelson je naznanil, da bo treba sedaj v Kaliforniji postaviti La Folletteve izbornike na volilni listi.

Pregled dnevnih dogodkov.

Domače.

Konvencija S. S. P. Z. zavrгла združenje.

Amerika.

Vrhovno sodišče v Kaliforniji vrglo progresivne elektrorje z glasovnice. Progresivcem zdaj preostanejo le še socialistični kandidati.

La Follette pojde na kampanjsko potovanje po zapadu.

Coolidge zagovarjal avtokracijo v svojem govoru v Philadelphiji.

General-bankir Dawes izvršil gan na shodu v Minneapolisu.

Velika korupcija z mašnim vinom odkrita v Chicagu.

Duhoven-morilec pravi, da je Bog hotel, da je on zastupil ženo, njegova ljubica pa moža!

Inozemstvo.

Italija še vedno nagaja mirovtvorcem v Ženevi.

Deset mrtvih v poplavi v Leningradu.

Prva zračna bitka na Kitajskem.

Calles proklamiran predsednikom v Mehiki.

AVSTRILJSKI BARON IZVRŠIL SAMOMOR.

Chicago, Ill. — Baron Rudolf von Berghoff, artist, ki se je izdal za sina avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa, kateri je l. 1889. izvršil samomor, je v četrtletski akciji okoli oken šestega nadstropja policijske postaje v Clark st. in oblegal mrtve na trotoarju. Baron je bil aretiran ko je skušal zmenjati ponarejen ček za \$12. Baron je pustil v svojem stanovanju note, y kateri pravi, da gne rajši v smrt kakor v ječo, on, sin habsburškega princea. Mož je zadnje čase malo delal in veliko pil.

Angličke čete v konflikta s Turki.

Bagdad, 26. sept. — Bataljon angličkih vojakov se je danes umaknil pred vojno silo Turkov v iranskem mestu Mossul, kjer je turški dal grožnje, da postanejo Turki in Angličani.

Coolidge je spet govori. Uboga stara garda!

General-bankir Dawes se je pa istočasno osmeil v Minneapolisu.

Philadelphia, Pa. — Predsednik Coolidge je v četrtletski govoril tukaj ob priliki proslave 150-letnice ameriškega kongresa (prvi ameriški kontinentalni kongres je zboroval prvič v septembru 1774 v Philadelphiji). Coolidge ni govoril toliko o zgodovinskem pomenu dneva kolikor o sedanjih volilnih kampanji. Pobijal je program progresivne koalicije, zlasti nacionaliziranje železnice in toplo zagovarjal železniške barone ter sedanjih avtokratičnih sistem vrhovnega sodišča, katerega hoče La Follette podvreči ljudstvu. Ker je predsednik govoril le "izbranimu občinstvu", je seveda žel burno odobravanje — kolikor so poslušalci razumeli njegovo tiho besedo.

Minneapolis, Minn. — Charles G. Dawes, podpredsedniški kandidat stare garde, je tu imel volilni shod v četrtletski večer. Ker se je osmeil priti v središče najbolj rebelne farmerske države na severozapadu, je seveda moral siliti prikriti opazke in medklice, kakršnih njegova "generalska in bankirska visokost" ni vajena. Poslušalci so neprenehoma segali generalu v besedo, naj pojasni to in to. Dawes se je z veliko težavo premagoval; s robcem si je junaško brisal moko čelo. Ko pa je končno nekdo z galerije zahteval, naj pojasni, kako je bilo z Lorrimerjevo banko, je general izgubil kontrolo nad seboj in namesto, da bi pojasnil, je začel bruhati srdite napade na La Follette in Wheelerja, socialiste in radikale sploh. Kričal je, da je ustava v nevarnosti in zaključil s besedami: "Če ne bo Coolidge, bo kaos." Ljudje so se smejali in zvižgali. S tem je general Dawes zaključil svojo kampanjo v Minnesoti.

Vojna posojila v Nemčiji propadla.

Bond, katere so pokupili tudi mnogi Američani, niso zdaj vredni nič.

Berlin, 26. sept. — Finančni minister Luther je naznanil večeraj, da je obligacija Nemčije za notranjo vojno posojila padla v vodo. Vlada ne more plačevati niti obresti od bondov. Edin korak, ki se lahko naredi, je, da vlada dene na stran \$10,000,000 za one zadolžničarje, ki so valed propasti bondov prišli na beraško palico.

Calles proklamiran predsednikom Mehiki.

Prvi socialistični predsednik Mehike se nahaja v Nemčiji.

Mexico City, 26. sept. — Kongres je večeraj izjavil, da je bil general Plutarco Elias Calles pravilno izvoljen predsednikom in ga proklamiral za predsednika mehiške republike. Calles se zaj nahaja v Nemčiji.

MORILEC DEKLICE OGROŽAN.

Gary, Ind. — Peter Vergolini, ki je 23. t. m. priznal, da je posilil, oziroma poskušal posiliti in potem umoril 10-letno Ano Tomašič, je bil v četrtletski ponoči odpeljan v ječo v Crown Pointu, Ind. Policijska ga je prestavila, ko je silila, da so razburjeni ljudje zagrozili morilecu s linčanjem. Vergolini je po storjenem zločinu pobegnil v Chicagu, kjer je bil prijet.

Rekord v brzini avtomobilsko vožnje.

Carmarthen, Anglija, 26. sept. — Malcolm Campbell je večeraj dosegel rekord, ko je vozil svoj avtomobil 146 milj na uro. Avto se imenuje British Sunbeam in motor ima 18 cilindrov in 3500 konjskih sil.

Nov škandal z mašnim vinom v Chicagu.

Veleporota je začela preiskovati korupcijo in sleparije z zvezi z izdajanjem dovoljenj za vino.

Chicago, Ill. — Nov prohibični škandal, ki obeta povzročiti precej smradu in dvigniti dovolj prahu, je prišel na dan 25. t. m. Zvezni distriktni pravdnik Olson je odredil veleporotno preiskavo o izdajanju dovoljenj za uporabo takozvanega "zakramentalnega" vina, ki se rabi le za verske ceremonije. Olson je dobil oblast, da zaseže vse knjige in zapiske državnega direktorja Percy Owena ter jih predloži veleporoti v preiskavo.

Kot se govori v zvezni palači, je Olson prejel informacije, da prohibični uradniki v Chicagu prejemaajo \$23,000 mesečne podkupnine od strank, katerim dajejo uradna dovoljenja za porabo zakramentalnega vina. Olson je izvedel, da se je lansko leto porabilo v Chicagu 1,200,000 galon tega vina! V New Yorku so porabili 800,000 galon. Prohibična postava dovoljuje duhovnikom rabiti vino za verske obrede, toda poraba tolike količine vina v to svrhu pomeni, da je vsak drugi človek v Chicagu duhovnik! Informacije se glase, da so inspektorji dajali dovoljenja za to vino tudi gotovim protestantskim župnikom, dasi protestantske cerkve ne rabijo zakramentalnega vina; rabijo ga le katoliške, lhidvske in ortodoksne. Trgovci z vinom so zadnje čase podražili vino za 50c pri galoni zato, ker so korumpirani inspektorji povišali podkupnino.

Novo težavo v Ženevi.

Italijani in Kitajci delajo pregla-vico voditeljem lige narodov.

Ženeva, Švica, 26. sept. — Kitajska civilna vojna je začela strah v Ženevi. Kitajska delegacija je večeraj predložila ligi narodov protest proti Japonski radi tega, ker je japonska vlada dovolila mandžurskemu diktatorju Čangtsoolinu, da lahko rabi južno mandžursko železnico za prevažanje svojih čet. Kitajci in Japonci se gledajo v Ženevi kakor pes in mačka.

Italija pa dela sive lase tretji komisiji, katera se bavi s protokolom o svetovnem sodišču in razoroženju. Italijanski delegat Schanzer je zopet zahteval, da se protokol popravi v toliko, da mirovno sodišče ni obvezno v slučaju, kadar je v sporu involvirana "narodna čast". Ako se Italiji ugodí, tedaj ni ves MacDonal-Herriotov razorožitveni načrt vreden nič.

Republika Santo Domingo je zaprosila za vstop v ligo narodov.

Poizkusno glasovanje.

La Follette je še vedno na čelu.

Izid poizkusnega glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje v 16 ameriških mestih, je bil do petka zjutraj sledeči:

La Follette 88,510

Coolidge 83,663

Davis 38,042

MLADI ROOSEVELT JE KANDIDAT.

New York, N. Y. — Theodore Roosevelt, sin bivšega predsednika Roosevelta, je bil 25. t. m. nominiran za kandidata republikanske stranke za governorja države New York na državni republikanski konvenciji. Demokrata stranka je pa nominirala sedanjega governorja Smitha.

Saljapin operiran.

Pariz, 26. sept. — Fedor Saljapin, svetovno znani ruski operni pevec, je bil večeraj operiran v grlu. Zdravnik pravi, da operacija ne bo škodila njegovemu glasu, po čem pa ga še izboljša. Saljapin ima bil v tisk tožnih Angličan.

S konvencije S.S.P.Z. v Clevelandu.

ZDRUŽITEV JE ZAVRŽENA.

(Brzojavno poročilo.)

Cleveland, O., 25. sept. — Združitve je bila danes zavržena s 43 proti 23 glasovom. — Bernik.

(Poroča Peter Bernik.)

Člani zbornice so poslušali to poročilo zelo pazno in z zanimanjem, ker je marsikateri dobil vse drugačno sliko o celem poteku kot jo je imel prej. Kajti predsednik je v svojem poročilu naravnost obtožil one, ki so podpisali sodnijsko prepoved. Razum tajnika S. S. P. Z. so vsi prizadeali molčali, edino William Rus je izjavil, da bo podal svoje poročilo, v katerem bo dokazal, da je edino Frank Somrak, kot predsednik organizacije preprečil združitve. Toda iz njegovega podanega poročila pa to ni nikjer razvidno.

Poročilo podpredsednika S. S. P. Z. je kratko, omenja samo, da se je udeležil vseh sej, do katerih je bil upravičen, ker je bil po sklepu zadnje konvencije le nekaka "figura".

Bog je tako hotel — pravi duhoven morilec.

Po svoji cerkveni in gnili filozofiji vidi maščiljeni morilec božjo roko v svojem grdem sločinu.

NAMIGAVA, DA BI RAD POSTAL JETNIŠKI KAPLAN.

Mt. Vernon, Ill. — Ženaka zvrča krivdo na človeka, človek pa na boga. To je v kratkih besedah stališče ljubimskih morilec — stališče ge. Elsie Sweetin, ki je z arzenikom umorila svojega moža Wilforda, in stališče duhovna Lawrencea M. Highta, ki je zastupil svojo ženo Ano.

"Jaz bi tega ne storila, če bi me ne bil on hipnotiziral," zatrjuje ga. Sweetin v svoji jetniški celici v Salemu, Ill.

"Jaz bi ne storil tega, če bi ne bil tako hotel bog," pravi duhoven v svoji celici v nashvillski ječi, ki je štirideset milj od Salema. "Jaz ga sovražim," trdi Sweetinka, "za vse to, kar mi je naredil."

"Jaz ljubim njo, in ona me še vedno ima rada," pravi Hight. "In celo tedaj, ko sem poljubil hladne ustne svoje žene, ki je ležala na mrtvaškem odru, nisem mogel biti žalosten, zakaj. Elsie je čakala, da me razveseli."

Duhoven morilec je govoril te besede državnemu pravdniku Franku G. Thompsonu, ki ga je dal zločinski maziljenec poklicati k sebi.

"Rad bi videl, da bi bila moja obravnava hitro končana, mudi se mi na delo življenjskega poklica," je dejal pravdniku. "Sedaj uvidevam, da me je bog odločil za to, da posvetim konec svojega življenja izveličavanju in izpreobračanju duš med grešnimi jetniki. Zato je prišlo do tega."

Hight je potem predlagal, naj akcije državnih pravdnikov izredno veleporoto, da pride nemudoma do njegove obravnave. Kakor se zdi, se bo priznal za krivega ter prešil za usmiljenje v obliki do smrtne ječe.

"Čisto dober sem uverjen, da me je vodila pri zločinu božja previdnost," je nadalje govoril in filozofiral pred pravdnikom. "Najbrž je bilo tako usojeno, da sem storil kaj takega. Kajti tako morem postati kaplan v jetnišnici."

"Učij sem, da ima človek pravo voljo. Ali zdaj se mi zdi, da sem bil igrača usode, ki jo je vodila božja roka."

"Velike dobrega lahko storim v jetnišnici," je dejal s tako prepričevalnostjo, da bi se skoro smilil človeku. "Ali ne mislite tako?"

Toda državni pravdnik mu ni mogel pritrčiti. "Izredna porota se bo," mu je dejal. "Za ne pričinam obravnave, dokler niman noben moralni dokazov proti temu in tistemu."

Tajnik William Rus je poročal o notranji upravi organizacije, napredku, itd. Podal je popolno sliko finančnega stanja, števila članstva, o izplačilih, smrtnih slučajih, itd. Zadeve tikajoče se združitve je omenil le malo. Prihranil je najbrže vse zadevo, ki se tiče združitve, za pozneje.

Po končanem poročilu tajnika je konvencija tajnik predital dole brzojavke in pisma; glede tega je delegat John Padire predlagal, da naj se zakliče trikrat slava, nakar se vname kratka debata in končno je propadel s svojim predlogom.

Po odmoru je podal gl. blagajnik svoje poročilo. Omenil je, da je gl. tajnik itak natančno poročal o finančnem stanju organizacije. Omenja, da je vestno in točno vrtil njemu dano nalogo kot gl. blagajnik.

Predsednik nadz. odbora Charles Kotnik je omenil v svojem poročilu, da se ne bo natančneje spuščal v podrobnosti financ organizacije, navedel bo samo, kje (Dalje na 3. strani.)

Zmago Mandžurcev na kitajski fronti.

Čangtsoolin ujel 900 mož; prva zračna bitka. Generali iščejo rekrute po jeleh.

Mukden, 26. sept. — General Čangtsoolin naznanja, da je večeraj izvojeval novo zmago nad pekingskimi četami med Čaojangom in Cifengom. Mandžurci so ujeli 900 mož in vplenili osem topov in 1000 pušk. Bitka je trajala sedem ur. Padec Čaojanga je potrjen. Denno krilo mandžurske armade prodira proti Jehelu, ki kmalu pade.

Sangaj, 26. sept. — Prva bitka v zraku na Kitajskem je edina zanimivost, ki se je pripetila danes na Sangajski fronti. Čekiangski poveljnik je poslal štiri ruške letalce na francoskih letalih v Huangtu, kjer so metali bombe na mesto in naredili dosti škode. Ali predno so mogli oditi, sta jih napadla dva kiangsuška cropiana. Nekaj časa so se križali strel v zraku, nakar so se letalci razšli brez kake škode.

Druga vest se glasi, da sta voditelja obeh strank — Čekiang in Kiangsu — v tako velikih atiskah za rekrute, da odpirata ječe in mobilizirata kriminalce. Čekiangski poveljnik Lu je večeraj izpustil dve ječi v Sangaju in poslal na fronto 200 kriminalcev.

PERSHING BO DOBIVAL POLNO PLAČO DO SVOJE SMRTI.

Washington, D. C. — General Pershing, ki je ta mesec stopil v pokoj, bo dobival do svoje smrti plačo, kakršno je prejemal pred vpokojitvijo, kakor je to razvidno iz odredbe generalnega kontrolorja. Ta vsota znaša \$21,500 na leto.

Dasi dobe vpokojeni armadni oficirji in generali le polovico mesečne ali letne plače, se odredba v zadevi generala Pershinga opira na kongresni akt, ki je bil sprejet l. 1862. in določal, da sta smela generala Sherman in Sheridan prejemati v pokoju tolikšno plačo, kakor sta jo v aktivni službi.

NAVAL NA AVTOMOBILISTE.

Chicago, Ill. — V četrtlet je bil aretiranih 1227 avtomobilistov. Med njimi je bilo mnogo žensk. Sodišča so obsodila kršitelje večinoma na globo, mnoge pa v zapor. Na isti dan je bil eden otrok povožen do smrti. Število letov znaša 487 od 1. jan.

VERNE.

Chicago in okolice: V nedeljo je bilo v hladno. Novevanski razvijati. Solnce kaže od 6:30, m. l. 5:43.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne sme.
Naročnina: Zedinjena drjava (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.60 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Aug. 30-24) poleg vsakega imena na naslovni strani pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Greensboro, Pa. — O delavskih razmerah ne bom veliko poročal, ampak le pripomnim, da so take kot v drugih krajih te dežele.

Sedaj se bližajo dolgi jesenski večeri in nanje se najbolj pripravo, ako se naročimo na napredne časnikarje in dobre knjige. Ti nam bodo edina tolažba in zabava v teh kritičnih in slabih časih.

Časa imamo veliko na razpolago in ko kaže, ga homo imeli že več, dokler se razmere v industriji ne izboljšajo. Gospodje kapitalisti čakajo jesenskih volitev. V tem času bodo dobro preučili, kako bodo v bodočnosti delavce bolj izkoriščali. Ni govora, da nas izkoriščajo sedaj. V nekaterih jamah delajo samo en dan v tednu. Zopet v drugih jamah delajo vsaki dan za tako nizko mezdjo, da ne zadostuje za najpotrebnejše življenske potrebnike.

V nekem premogovniku v bližini delajo približno vsaki dan. V omenjenem rovu je toliko kopačev kolikor gonjačev. Kdor hoče nakladati premog, mora hočeš nečeš najprvo v hlev po ponijs, potem pa nazaj v jamo.

Delavec strelja, kopaj, nakladaj, poganjaj in ne vem še kaj vse. Ako pride slučajno drugi delavec prosit oddelavca za konja, da odpelje premog, tedaj dobi v odgovor: "Konj je moj. Ako ga hočeš imeti, pa pojdi v hlev in ga boš imel."

Te je prava sužnost in povzročil jo je sadnji štrajk leta 1922, v katerem smo stali trdnost deset mesecev v upanju, da se rešimo take sužnosti. Zavosili so jo gospodje, ki so v zvezi s kapitalom. Torej proci s takimi voditelji. Seveda ne moremo veliko govoriti o tej zahtevi, ker smo brez vsake moči — uniže.

Tu se je dogodila majhna nesreča. Župan tega mesta je bil velik prijatelj žgane pijače — mundažna. Nekoga večera se ga je nabral preveč. Zahajal je k nekemu čevljarju, kjer je imel pogosto sestanke. Nekoga večera je župan zopet prišel in prosil čevljarja naj mu dovoli nekoliko zadremati. Bil je prepit. Počutil se je slabše. Čevljar mu je dovolil, da se nekoliko odpočije. Čevljar je odšel na sprehod. Ko se je vrnil s sprehoda, je stopil k županu in ga vprašal, kako se kaj počuti. Župan mu ni odgovoril, kajti bil je mrtev. Po tej dogodbi so župana pokopali, čevljarja in nekoga brivca, ki se je slučajno nahajal tam, so pa odvedli v zapor. Župan je po narodnosti Američan, brivec in čevljar pa Slovaka.

Zenitovanja so tukaj bolj redka. Fantje raje ostanejo samci, ker so že vajeni samega stanu. Tudi jaz sem bil več let samec in sem se končno še počutil za nekakšnega puščavnika. Ampak končno mi je prišla sreča mila iz starega kraja. Odpeljal sem se v New York in jo odvedel s sabo na sodnijo in plačal sem tri dolarje za civilno poroko. V enak stan je stopil tudi rojak Tony Stare z gdnjo. Pavlo Vidrihovo, ki je dospela iz starega kraja. Traja pri Sent. Petru na Notranjskem. On je pa doma iz Žirij pri Sežani. Želim obema obilo sladkih in medenih tednov. — A. R., poročevalec.

Star City, W. Va. — Delavske razmere so seveda žalostne. Dela ni dobiti, ker ga ni, pa tudi stavkokazi nam delajo zgrago posebnosti pri Brady in Warner kompaniji. Ta družba je namreč postavila rudarje, ki niso hoteli ponižno lizati palice, ki jih je tepa, iz svojih hiš. Ako je kateri godrnjal proti takemu grdemu ravnanju, so ga seveda že zaprli.

Nam se zdi, da mr. Kuliš nima ušes in ne oči, da alihi in vidi, kako ravna z rudarji v Zgodovini Virginiji, ki tvori seveda tudi del Združenih držav. Seveda smo sami krivi, da je mr. Kuliš gluhi in slep za naše trpljenje, ker se ne pobrigamo dosti, da se boljše organiziramo politično in izvolimo svoje kandidate za postavodajne zborove.

Najdejo se med nami celo ljudje, ki pravijo "Kuliš je alright". Seveda dokler bomo imeli take voditelje, ki tako govorijo, bomo kmalu delali za en dolar pet in dvajset centov dnevne mezde. Zdi se, da se takih voditeljev ne bomo zlepa otresli. Na konvenciji U. M. W. of A. v Indianapolisu je dobil J. L. podpora, mesto da bi konvencija zaključila, da mu izreče nezaupnico.

presenetljiva, kajti med rudarji imamo tovariše, ki priporočajo Kuliša in Janeza D., mesto da agitirajo za La Folletta.

J. Z., modri glavi K. S. K. J., pa priporočajo, da še bolj pogosto hodi po Ameriki, zabavlja na našo jednoto, njen list, njene glavne odbornike, udarja po vsem, kar diši po napredku in kar se bojuje proti izkoriščanju delavstva, ker bo slovensko delavstvo, ki še spi duševno spanje, toliko prej spoznalo to klerikalno podporno organizacijo, njene voditelje in njihov namen. J. Z. in drugi voditelji te klerikalne organizacije naj ne pozabijo priti med nas — rdečkarje, kakor nas blagobitno nazivlje, ako jim je res do tega, da spreobraščajo grešnike in jim kažejo pravo pot v nebesa. Drugje je lahko klerikalni vodja blebetal, da je Kuliš "fajn gospod", ker pohaja na klerikalne shode, ne da bi mu bil kdo ugovarjal. Tukaj bo lahko izvedel od zavednih slovenskih rudarjev, kdo sta on, Kuliš in sploh ljudje, ki pohajajo na klerikalna zborovanja, na katerih se kujejo načrti, kako bi ustavili napredek v človeški družbi in bi iz delavcev napravili ponižne robove.

Delavci, ne pozabite na volilni dan voliti La Folletta predsednika, Kuliš in Davis pa naj gresta svojo pot in volijo ju naj ljudje, katerim nosijo prvi zvonci pri klerikalni jednoti. Pozdrav vsem čitateljem "Prosvete" od stavkarja v Star Cityju. — A. D.

Farrell, Pa. — Pri fari zvonovi prav lepo pojo in še bodo peli, jih prelijajo v topove in postavijo na bojno polje. Topovska žrela bodo obrnjena proti nezavednim delavcem, ki zdaj kupujejo te blagoslovljene zvonove. Krogle iz njih bodo kosile med temi nezavedneži, in takrat bodo kleli in zvijali se v smrtnih bolečinah, kleli in klicali na pomoč boga, svetnike in hudiča, toda pomoči ne bo, ampak žalostno in zapuščeni bodo umirali.

To mi je prišlo na misel, ko sem prejel pismo od svojega brata iz stare domovine in iz fare Polica pri Višnji gori, v kateri je nekdo gospod župnik učil male deklice, da štorikle ne prinašajo otrok, da tudi po Savi ne priplavajo, ampak da vse otroke ustvari ljublj bog itd., v katerem mi brat piše, da bodo nabavili nove zvonove in da se naj potrudim med tukajšnjimi rojaki in nabere veliko denarja za nove zvonove.

Ne bom pravil, koliko so potrebni ali nepotrebni zvonovi, kajti že v začetku svojega dopisa sem precej povedal svoje misli o zvonovih in njih namenu, ampak rečem le toliko, da imamo veliko sestranih ljudi, za katere je res nastala potreba, da se naberejo darovi, da se lahko naj enkrat na dan najejo do sitga. Podpiranje teh siromakov je veliko večja potreba kot pa nabavljanje novih zvonov, iz katerih bodo prav za prav zopet vlivali topove, če pride do vojne. Ako fajmošter čuti potrebo, da se nabavijo novi zvonovi, naj jih kar sam kupi, naj bodo služili njegovemu "biznisu".

Navada je, da vsak trgovec plaša za svoja reklamna sredstva, s katerimi razširja svoj "biznis", zato ne vem, zakaj naj bi bil fajmošter izvet.

Ampak tudi farnom zamerim, ki se dajo še premotiti in darujejo za nove zvonove, katerih ni izučila kruta vojna, v kakšne namene so služili topovi. Duhovniki so blagoslovljali topove, ki so jih vili iz topov in na to postavili na bojišče, da so pobijali z njimi nedolžne ljudi, ki niso nikomur storili nič žalega. Granate so mrevarile in trgale človeška telesa v kosce, človeška kri je modila zemljo. Kje so bili takrat angeli varuhi? Ali jih je neskončno usmiljen bog poslal spat, da niso pomagali onim, ki so se jim priporočali v varstvo?

Nadejali smo se, da bo kruta vojna spametovala ljudi, da opuste cerkve ali jih pa spremene v koristne zavode za človeštvo — v šole, sirotišnice, javne govornice itd. Ampak nič takega se ni zgodilo.

Vojna je pobabila velike ljudi, posebno v starem kraju, od gjer prihajajo vedno prokaje, da naj pomagamo pobabljenecem. V takih razmerah pa naj darujemo za zvonove, ki niso drugače kot nekakšno reklamno sredstvo za poslovne fajmoštre?

Ako so fajmoštri res namestniki božji, zakaj se ne ravna po naukih Krista, ki je preziral bogastvo? Kdaj bo konec temu, da dolar ne bo več malik, je odvisno delovnega ljudstva. Kadar bo delavstvo ustavilo pomoč temu maliku, tedaj tudi ta malik izgubi svojo moč. — Jakob Jert.

SLIKE IZ NASELBIN.

Draddock, Pa. — Naznanjam članom Slovenskega izobraževalnega društva kakor tudi delničarjem našega doma, da sem bil na seji tretjega avgusta zopet na vestranski pritisk prisiljen sprejeti tajništvo pri društvu. Režigniral sem v mesecu juniju t. l. Zakaj sem režigniral, bom v kratkem sporočil, ker še nekaj pričakujem.

Zdaj je društveni predsednik Frank Arhar iz Braddocka. Do meseca julija je bil M. Hudale iz North Braddocka. Blagajnik je zdaj Anton Kuliš iz Church Hills. Do meseca julija je bil Frank Saje iz North Braddocka. Predsednik nadzornega odbora je Anton Frenk iz Braddocka, od meseca julija do meseca septembra je bil John Germ iz Braddocka.

Opozarjam delničarje Slov. izobraževalnega doma, ako je kateri opazil kakšno pomoto na obveznicah, da se naj obrne name za vse potrebne informacije. Najbolje pa je, da pride vsak sam na sejo, ki se vrši vsako prvo nedeljo od dveh do treh popoldne na številu 121 — 2nd St. v Braddocku. Moj naslov je 721 Helena St., Braddock, Pa. — Frank Ponikvar, tajnik.

Iz okolice Broughtona, Pa. — Redno čitam "Prosveto" vsak dan in dopisi me zelo zanimajo. Iz naše naselbine pa pogrešam dopise, akoravno je velika. To me je napotilo, da opišem življenje v naši naselbini in se rojaki tako prepričajo, da tudi tukaj žive Slovenci.

Z delom se ne morem hvaliti. Delamo vsak dan, zaslužek je pa pištel in tako ne svetujem nobenemu, da pride sem za delom. Veliko nas je in poleg je treba imeti še "introdukcijo", kot smo jo imeli prej. Ako hoče delavec delati v tukajšnji premogovni jami, mora imeti kri, kot raka, da se ne prehladi v vodi. Drugič, mora vse znositi kot tovarni osel na mesto, na katerem dela. Tretjič, napram "bosu" mora biti tako usmiljen, kot so bili avstrijski jetniki v svetovni vojni v Srbiji. Kdor ni tako usmiljen, temu pa ukažejo, da pobere krampe in lopate in odide iz rudnika, ker na njegovo mesto pride nekdo drugi. In tako se ravna z delavcem v svobodni republiki. Živela svoboda!

Na društvenem polju se prav pridno gibljemo. V tej sezoni smo imeli nekaj piknikov in veselje, katerih smo se udeležili v precejšnjem številu.

Pa tudi revni nismo, kajti vložke delamo iz dolarjev. Če kdo misli, da pretiravam, naj vpraša "škvajerja", ki ravno zdaj premišljuje, kaj bi naredil s človekom, ki je pojedel dolarški bankovec.

Novoga ni nič pri nas. Le čuvaj Volsteadove postavbe so obiskali naselbino. Ampak to ni novica, to je stara stvar. — J. Robach.

Gliden, Wis. — Strašni ciklon, ki je tukaj ručil in podiral po farmah in v okolici mesta Saurburn, Wis., je lomil sto petdeset čevljev široko pot. Karžnu je na tem potu prišlo preden, je zlo mil in uničil. Zahvalen je štiri človeške žrtve. Miljo od mesta Saurburna je ubil enega moža, njegovo soprogo, njunega štiriletnega otroka in njunega služabnika. O drugih človeških žrtvah mi ni nič znano. Ampak farmarskih poslopj je veliko porušeni in prav žalostno izgleda tam, kjer si je vihar rezal svojo pot. Prej so stala tam lepa poslopja, da jih je bilo lepo videti. Zdaj so pa tam razvaline, kakor da je šla preko njih sovražna vojska.

Uničenihi je kakšnih trideset poslopj, ki sem jih videl jaz. Vihar je prihrumel eden in dvajsetega septembra ob pol štiri. Nebo se je stemnilo, od neba nizol se je spustil črn hujaku podoban oblak in zapiskal je veter, da je bilo strah in groza. Po nekaj minutah je so bila poslopja v razvalinah in drevje je ležalo izravnano in krišem na tleh. — L. K.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Huntington, Ark. — Uredništvo nima ničesar proti dopisom. Ampak zaradi prvega in zadnjega dela bo treba podpisati pod njim Vaše ime. Naznanite nam, ako to želite, da dopis takoj priobčimo. — Pozdravi!

Ali želiš znati pravilno pisanje štati angleško? Narčni si "Slovensko-angleško slovarico", katere je izšla in ima na prodaj. Književna matice S. N. P. J.

Razne vesti.

DELAŠTVO HOČE PRIDOBITI DELAVKE ZA LA FOLLETTA.

Washington, D. C. — Ameriška delavska federacija se je odločila pridobiti delavke za La Folletta-Wheelerjevo volilno listo. Uradniki so razposlali vsem krajevnim, državnim in okrajnim kampanjskim odborom navodila, naj nemudoma vzamejo še ženske kot članice v svojo sredo.

POSLANEC HILL OBTOŽEN.

Baltimore. — Zvezna veleposlaničnica je obtožila poslanca Johna Philipa Hillsa, ker ima na svojem mu vino in jabolčnik, kar je javno nadlego.

Ta obtožnica, ki sestoji iz šestih točk, je posledica njegovih desetih letnih prizadevanj, da bi dognal kaj pravi pravi pomeni "neuporabljivi jabolčnik in sadni sok" v 29. paragrafu Volsteadove postavbe.

Pred nekaj tedni je Hill naredil jabolčnik, ki vsebuje 2 odst. alkohola. To pijačo so pred enim tednom on in njegovi prijatelji, ki jih je povabil na večerjo.

Kongresnik ni bil aretiran, tudi ne bo do dne svoje obravnave, so objavile zvezne oblasti.

Ko je Hill izvedel za ukrep veleporote, je rekel, da ga to jabolčnik veseli.

"Napoleod sem vendar izšel postopanje, ki naj dožene, kaj pravi pravi pomeni 29. paragraf Volsteadove postavbe. To sem prizadeval čeli zadnji dve leti, je zekel poslanec Hill.

Ameriški cepelin na poizkusni plovi.

Berlin, 26. sept. — Ameriški cepelin ZR-3, ki je bil zgrajen v Nemčiji, je na poizkusni razplovbi posekal vse rekorde v razplovstvu, ko je v eni uri od Marburga do Casela preplul 11 milj. Ko bo poizkusna plova končana, bo cepelin odplul v Združene države.

Shawova drama cenzurirana.

Berlin, 26. sept. — Protest bogarkega poslanika proti vprijetanju drame "Orožje in človek" katero je spisal slavni angleški dramatik George Bernard Shaw je toliko dosegel, da je vodstvo gledališča, v katerem se vprijetja omenjena drama, pod pritiskom oblasti črtalo nekatere stavke iz drame. Drama je prečesatira na balkanske diplomate in generale.

10 mrtvih v Leningradu.

Leningrad, 26. sept. — Deset oseb je izgubilo življenje v silni povednji, kakršne je ni bilo v tem mestu sto let. Poplavljeni del mesta izgledajo danes, ko je vod odtekla, kakor da je divjal tornado; mnoge hiše so se podirle in na trgih so kupi naplavljenih ruševin in blata. Škoda znaša milijone. V mestu je razglašeno obsešno stanje.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Konvencija strojnikov.

Detroit. — Delegatje Mednarodne zveze strojnikov so z veliko večino indorsirali kandidature La Folletta in Wheelerja na progresivni listi.

Izvršene so mnoge izpremembe v notranjem stroju in upravnih organizacij. Glavni odborniki se bodo znaneprej volili vsake dve leti; do sedaj so imeli štiri letno službo. Posebni odbor, ki nima nobene stika z izvrševalnim odborom, bo štel glasove. Število podpredsednikov je znano od 10 na 7. Bodoči izvrševalni odbor s predsednikom in tajnikom-blagajnikom vred bo štel devet članov. Predlog za obvezno življensko varovalnino je propadel.

Pritožbeni odtsek se bavi s afero sedmih članov v Toledu, O., ki so bili izključeni iz unije radi tega, ker so člani komunistične stranke.

Kampanjski sklad.

Washington. — Krajevna unija mesarskih delavcev ima 98 članov. Ko je blagajnik nabiral prispevke za La Follettovo kampanjski sklad, je vsak član dal dolar. Nato je blagajnik dodal še dva dolarja, da je bilo ravno \$100.

Novi zmaga krojačev.

Montreal. — Krojaška organizacija je zmaga v stavki za priznanje unije.

ZADRUGA.

Spisal Josip Stare.

(Dalje.)

Strme je Glavina gledal krivo mero, toda vedel ni, kaj bi. Ako zato komisarja, moral bi se o- vaditi tudi krmarja, ki je sam priznal, da je točil po krivi meri. Iz te zadrege ga je spravil krmar, ki je govoril dalje:

"Ni se ne bojim kazni, gospod sodnik, zaslužil sem jo, ali z me- noj jo bodo trpeli tudi drugi krmarji in sam komisar."

"Dobro!" zavnil mu je Glavi- na in prosil malo popirja, da je vanj zavil krivo mero ter jo kar takoj nesel državnemu pravdni- ku. Glas o tej mali dogodbi se je hitro raznesel po vsem Prnja- voru in ostril je marsikoga, da se je tudi pritožil zoper poverjenika. Zlasti vdove in sirote so bile zdajci jako zgovorne in toliko so si napravedale, da je državni pravdnik moral razsojati, koliko je resnišnega, kaj ne.

Poverjenik je dobro čutil kriv- vico svojo, ali nadejal se je, da mu malo izpregledajo zaradi dru- gih zaslug, ki si jih je baje pri- dobil v službi svoji. Blizale so se nove volitve v deželni zbor, a do- kler se te niso izvršile, moral je državni pravdnik počakati s svoji- mi zahtevami. Poverjenik se je tedaj na vso moč trudil, da bi si tačas pridobil novih zaslug. Pr- njavorci so bili mirni ljudje, ki niti vedeli niso, kaj je volilni boj; saj so vsekdar zložno in jed- noglasno izvolili župana svojega za poslanca, kakor je želel glavar. Zdaj se je to izpremenilo. Tožbe zoper poverjenika so Prnjavorce čisto zbegale, in bilo jih je, ki ni- ti županu niso več zaupali. Stri- na jih je še bolj naščuvala zoper njega ter jim Milivoja Zagorske- ga nasvetovala za poslanca. Po- verjenik je tedaj tekal od župa- na do glavarja in od glavarja do župana in jima blodil o veliki za- roti, ki jo "Zadruga" snuje za šas volitve. Glavar ni imel ni miru in počitka in ni pomnil, da

bi kdaj imel toliko dela. Vsak dan so se shajali pri njem župan in drugi veljavni močje na posve- tovanje zaradi volitev. Sinaki so poročila poverjenikova in njego- vih ljudi ter ukrepali, kako bi odvrnili nevarnost, ki je pretela staremu redu in miru v Prnjavo- ru. Najnevarnejši se jim je zdel Zagorski zato, ker ga je podpira- la strina. Da ne bi mogel biti vo- ljen, preobračali so zakon in ga naposled zasukali tako, da sta Za- gorski in Radinič izgubila volilno pravico. Prosili so vlado, da bi za volitev na nekoliko tednov poslala v Prnjavor pol stotnije vojakov. Sklicevali so volilne ahoide, pri katerih so obilo gostili zveste županove privržence in jih obdelovali, da ne bi potegnili z nasprotniki.

Tudi ti niso rok križem drža- li; najbolj je delala strina, ki se je bila nekaj sprla z županom. Ko Zagorski ni hotel vzprejeti po- slanstva, ponudila je strinina stranka isto preprosto in po- štenemu malinarju. To je neke omahljive Prnjavorce hudo žali- lo; videli so v tem neko zlobno zaničevanje svojega meščanstva in odločno so stopili na županovo stran.

"Zadruga" je volilno gibanje dajalo novega življenja; vsak večer se je zbralo "Pri parobro- du" večje društvo, v katero se je skoraj vselej vsilil kakšen komi- sarjev vohun. Naviti zadrugarji so bili na videz prav prijazni ž njim in se šalili, a ker so vedeli, da pobira novice, izmislili si je je- den njih debelo laž in jo zaupno razodel družbi. Navzočni vohun je vsako besedo pazno lovil na u- ho, potem pa hitro plačal svojo merico vina in tekel h glavarju, da bi ondi zbrani gospodi poro- čil, kar je ravno čul.

"Kam se vam tako mudi? Ali greste že spat?" dražili so odha- jajočega gosta, ali ko je zapri- vrata za sabo, bilo ni konca ni kraja zlobnemu smehu.

Drugi dan pride Zagorski prvi k obedu in vidi, da je pogrnjeno le za štiri ljudi.

"Gospod Filipovič je poročil, da si bode odšel dal nositi do- mov," odgovori mu strežaj malo poklapljen, kakor bi čutil konec lepih dni. Zadrugarji osupnejo in takoj po obedu je Radinič šel k nevarnemu tovarišu, da bi kaj več posvedel. Orožniški pomočnik prijatelja ni bil prevesel, boje se, da ga ne bi zopet kdo ovadil; to- da ko se je prepričal, da ju nihče ne vidi in ne čuje, priznal je, da na višji migljaj ne bode več za- hajal v "Zadrugo".

XIV.

Nekega dne okolo devete ure zjutraj se je policijski komisar v črno oblekel, nateknil bele roka- vice in z debelo palico v roki je prav hitro mahal po veliki cesti iz mesta. Grdo je nagrbnjel čelo, če je medpotoma zapazil, da se kakšen nasprotnik ozira za njim, in še bolj je pospešil kora- ke, kakor kdo, ki nima dobre ve- sti. Pri zadnji hiši mu je neko- liko odleglo; zdaj se ni več bal, da bi še koga srečal; ali radoved- ni otroci, ki so ga plašno sledili, upali se itak niso priti mu pre- blizu ter so ostajali daleč zadaj. Pri znameniti Matero božje, odko- der se spušča cesta zopet nizdo- lu, obstal je komisar in v uprtni očmi gledal v daljo. "Ni jih še," rekel je sam v sebi, potegnil ro- bee iz žepa in si obrišal potno čelo. Ko se je nekoliko ohladil, sedel je na klopec pod lipo, po- ložil obe roki na butico palice svoje, nagnil glavo in se globoko zamislil. Bilo mu je kako leto- šest petdeset, ali po čisto sivih la- seh in velikih pleši ter po vsem rmenkastem lici sodil bi človek, da jih je že davno izpolnil šest- deset. Nič ni slišal ali ni hotel slišati, ko ga je kmet pozdravil in mimno njega zaval na polje. Ne- mo je zrl pred se v zemljo in le- žal si je zavil dolge brke ali pa je malodušno zmajal v glavo. V tem se zopet iztegne kvilku in kakor bi kotel prepoditi črne mi- slji, jel je ogledovati kamenito znamenje, ki je stalo ob cesti. Ni se čutil okorno izklesani podobi Bogorodice, ampak čutil se je

zakreni pobožnosti preprostega ljudstva, ki je po vsem znamenji razobesilo raznotere darove svo- je. Poleg molkov so bile name- ščene podobice slovečih božjih po- tov, in z ročka vedno goreče svet- ilke so visle bujne kite ženskih las. "Bog ve, kaj je težilo dekl- eo ali ženo, da si je odrezala lišp glave svoje in ga prinesla v dar Materi božji? Ali ji je pač po- moglo?" Tako je ugibal potrti komisar in mislil, kaj bi on ma- ral darovati za velike težave svo- je; saj bi dal, toda — vere nima!

(Dalje prihodnj.)

Vesti iz Jugoslavije.

Domač prepri in njegove posledice. Stari Janez Hren, po doma- čem Pograje, užitar v Zagrebu, je precej nagle jeze. Že s svojo ženo se ni nič kaj dobro razume- li; ko pa je bila šla od hiše, so se dnevi prepri nadaljevali z oče- tom in sinom Antonom. Sovra- štvo je rastlo od dne do dne in se je javljalo pri vsaki najmanjši priliki. Dne 2. februarja sta oče in sin skupaj nalagala v kleti krompir in pri tem je prišlo spet do običajnega prepiranja. Na- ckrat je stari Hren vrzel svojo- mu sinu nekaj krompirjev v gla- vo in ga zaklenil v klet, sam pa je odšel v hišo. Iz te ječe je osvobodila Antona njegova sestra, ki je slišala prepri. Vsi njeni pomirjevalni besede so Anton tekel v hišo za očetom in skušal vdreti v njegovo sobo. Komaj pa je vtaknil glavo skozi vrata, je že čutil silen udarec: oče ga je s palico zadel po glavi. Vsedel je poškodbe je moral ranjenec več dni ostati v postelji in je bil delj časa za delo nesposoben. Hudi oče se je imel zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki ga je obsodilo na 14 dni zapo- ra in 543 Din odškodnine.

Kje je rudarska oblast? — Ves slovenski proletarijat, posebno pa rudarski, živi še vedno pod vti- som grozne in strašne nesreče, ki se je pripetila v Jaklovcem rudni- ku v St. Janžu. Pa, zastoj je pro- letarijat pričakoval, da bo rudar- ska nadzorstvena oblast z ener- gično roko posegla vmes in odre- dila vse mere, ki so potrebne, da se, zavaruje rudarjevo življenje. Zastoj je tudi proletarijat prič- koval, da bo rudarska oblast po- zvala na odgovornost krivce, z de- narjem in špekulacijami dosežene socialne položaje, vtaknila v za- por. Zastoj je pričakoval prole- tarijat, da bo vrnila rudarska ob- last svojo dolžnost.

Niso se še posušile solze po St. Janški katastrofi, že je nesreča v rudniku pri Rogatu zahtevala pet človeških življenj. Pa, ker je prole- tarijat brez odpora prenesel St. Janško katastrofo, zato so me- štanski časopisi sicer priobčili to- vest, kakor priobčijo vest, da je poginil bogatašev konj na cesti. Pa ostalo je vse pri starem in kljub ponovni nesreči nismo ali- šali še do danes o nobenih ukre- pih s strani rudarskih oblastev. Rudniški katastrofi v St. Jan- žu in Rogatu sta pokazali, da je nujno potrebno, da se vsi rudniki, v katerih obstoja nevarnost ogn- nja ali pa nevarnost eksplozij, najstrožje in najvestnejše nadzo- rujejo.

Čelje. Dne 2. t. m. je bil pred poroto Jožef Senčar, obtožen u- boja. 16. maja so v Orehovem pi- li zidarji pri posestniku Koletiju. V družbi sta bila tudi oče Jožef in sin Ivan Senčar. Zvečer gredo domov čez sosedno dvorišče Iva-

na Perca. Tu pride do pretepa, tekom katerega je nekdo Ivana Perca tako udaril, da je kmalu nato nastopila smrt. Obtožen je oče Jožef Senčar, toda sin Ivan je vzel krivdo na sebe. Obtožnica sinovo krivdo izključuje. Oče de- janje odločno taji. Priče so do- kazale, da je sinova krivda po- polnoma izključena, a očeta so obremenjevali. Oče Jožef je dobil 5 let težke ječe.

Novo mesto. Dne 17. junija je bil v Rajhenburgu na Savi na kranski strani ustreljen brodnik Anton Flis. Sum je padel na br- ta Jožefa, ki je večkrat grozil, da bo Antona ubil in ga je enkrat tudi že napadel s sekuro. Jože Flis je splošno tajil, končno pa dejanje priznal. Izjavil je, da ga je brat sovražil in vedno tožil oblastem. Ravno na dan umora so ropet bili orožniki pri Jožetu in lakali neke železnice, ki so izgi- nile na železnici. Obtožene je bil obsojen na 5 mesecev strogega za- pora in mora ženi umorjenega br- ta plačati odškodnino.

Škrlatica v Dalmaciji. Skoraj v vseh občinah splitskega okraja razsajala škrlatica, ki je zahte- vala že precejšnje število žrtev. Zdravstvene oblasti beležijo dnevno nove slučaje obolenosti.

Izlet v domovino.

Francoska črta je ustregla želji naših rojakov, ki ne morejo pre- hvaliti potovanja na francoskih parnikih ter bo priredila dne 1. oktobra s parnikom "Paris" izlet v Jugoslavijo. Že dosti rojakov se je odločilo za to potovanje in njihovo število bo do dne odhoda znatno naraslo.

Izlet se bo vršil pod osebnim vodstvom rojaka Nikole Todorovi- ča, ki je ravnatelj jugoslovans- kega oddelka francoske črte v New Yorku. V njegovem spre- stvu bo lahko vsak brez vsake najmanjše skrbi potoval.

Nikola Todorović

Parniki francoske črte so po- sebno znani po svojih prostorih tretjega razreda. To ni staromodni medkrov, pač pa udobne kabine, v katerih so vse ugodnosti. V vsaki kabini je tekoča voda, obede strežejo na po- grnjenih mizah in na krovu je dosti prostora za vsakovrstne igre in zabave.

Vožnja iz New Yorka do Ha- vra stane \$100.00 (in pet dolar-jev vojne davka). Od Havra do Ljubljane je treba plačati za železnico \$11.23.

Rojakom, ki so se odločili v do- glednem času obiskati svojece v domovini, toplo priporočamo, naj potujejo s parnikom "Paris", ki odpluje 1. oktobra iz New Yorka. Nikomur ne bo žal. (Adv.)

NAUCITE SE ANGLEŠKO
Mi vam naučimo govoriti, čitati in pisati jezik potone gošče v kratkem času. Vse priprave vam podamo na pr- oji v urah. Ne odlašajte temveč pridite v našo šolo. "Slovensko-Ang- lish", 3630 W. 52nd St., near Midland Chicago, Ill. — (Adv.)

KROJAČ.

Priporočam se rojakom Slo- com in Hrvatom za vsa kroja- dela. Nova naročila izvršujem najnovejši modi in najfini delo. Za vsa dela meni izroč- jam. Popravljam, likam, stim in vredim vse potrebne, okolici Detroitu pridem na za- vo na dom po vsako delo in pr- sem vzorce seboj. Pokličite me telefon: West 2367.

JOŠIP OBRANOVIČ, krojač
3990 Dix Avenue W.
Detroit, Mich.

LOTE FARME

Ako imate loto v državi Ohio vam mi sezidamo hišo na njo na lahke odpla-č obroke.

Prazne lote ne prinašajo.

Ako imate lote in jih želite prodat,

PIŠITE NAM

Mi imamo nekaj lepih in nekaj farm za prodat.

Za nadaljna pojasnila pišite na:

**UNION LAND & CON-
STRUCTION CO.,**
210 Union Building,
Youngstown, O.

New-yorško
GROZDJE

Starim odjemalcem, kakor tudi drugim rojakom naznanjam, bom tudi letos raspoložil s new-yorško grozdje. Ako ste torej menjeni napraviti si kaj gro- zna solca in ako hočete imeti dobro pijačo, tedaj je v Vale- riu, da mislite na new-yorško grozdje, ki ga pošljemo kar ta najbolje odgovarja na- mu okusu in se iz njega tudi ve- več dobi. Med našimi rojaki r- sahteva po tem grozdju od do leta. Zato je potrebno, da svoje zahteve sporočite še p- trgatvi, da se bomo vedeli nati. Za letos se obeta prav do- knaplica. Prijavite se čim prej.

JOSEPH VOGRIČ,
Box 8, Sta. D. New York, N.

CUNARD

Jugoslovani, potujte v stare domovine na obisk na dobi, ki se preve- dajo, ne dovolimo vam, da se v Zadr- dreve ne gleda s krovu.

V JUGOSLAVIJO
v 34 dneh, vsako sredo s tremi d-
premenili parniki

BERENGARIA AQUITAN
MAURETANIA
(preko Cherbourga)

Ako ste že namenili dobiti sem v-
sredstva in Jugoslavijo, se potuje-
na potovanje takoj. Naš urad v Jug-
vije jim bo šel v pomoč pri nave-
Vsi potniki tretjega razreda se vozijo
privatnih kabinah.

Menadžerji sta-
tist v bran. Za po-
družnosti obratna se
na lokalne agente
ali

CUNARD LINE
140 N. Dearborn Street, Chicago.

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Nisem je ustavil, nisem ji govoril teh besed. Ko je prišla mimo in uprla za hip vame svoje oči, tako polne osuplosti, da groze, kakor bi jo bil zasnuhl se tisti dan, ko se je vračala od materi- nega pogreba, sem sklonil glavo in molče odšel na drugo stran.

Sicer pa se je bilo kmalu nato zvedrilo nebo in je zavladalo za dlje časa spet božje solnce. In sem tudi jaz zašutil, da sem od vekomaj njegov, tega boljšega solca otrok. In to, da me je samo mimogrede in vprav, ker gre solnce vsak večer sence in-moče iskat, poklicalo v mrakove — da me je vprav nasprotje med mojimi še vedno svetlim in njenim temnim bistvom zavedlo v hrepenenje po te ženske mračnih poteh.

Te zablude torej praznujem sedaj obletnico in sem navzile vsemu vesel, da se ni maščevala nad menoj.

Poleg tega — čakam gospodično Stano ... Ni je namreč še doslej; in ker je do te kasno popoldanske ure ni, je danes pač ne bo.

A sem jo torej le težko pričakoval in jo po- grešam, pa mi je zato tako žalostno pri srcu? Je torej pogrešam navzile temu, da se je večraj tako enostavno, tako gladko razmerje — razmerje starega prijatelja do mlade prijateljice? (Zakaj, njenega očeta rajši pustimo pri miru, da ne bo hinavščine! Otroka bivšega prijatelja prijazno sprejmem in pogostim, a s tem je obred na splošno končan!)

Da, kar odkritoarčno si bom povedal: obža- loval sem večraj, da je dekle to "idilo" nekako in celo precej pokvarilo — da je danes ni, pa je še trikrat bolj teško ...

Seveda se pa ne vdajam skrbem, da je morda več ne bo. Pride jutri, pojutrišnjem; ako ne, čez tri, štiri dni. Mora priti iz enostavnega vzroka, ker se vendar ni — "nič zgodilo"!

Naj se je namreč izvršilo med dvema člove- koma, ki sta si blizu kakorkoli, še tako kaj veli- kega, tragičnega celo — izgovor v arcu za izpre- menitev dosedanjih odnošajev da vedno šele zu- nanji dogodek: dejanje ali vsaj beseda. Drugače, pravim, moram nazaj, pa da odteje več ali manj sa- mo še glumi ...

Tako bo prišla tudi Stana. In čim bolj pre- misljujem in tehtam, tem bolj se mi zdi verjetno, da bo na vrhu ostalo med nama vse tako, kakor je bilo doslej. Kaj bo iz onega, kar je nastalo, ostalo na dnu: ali bo razjedalo še globlje, ali se razredilo, morda celo porazgubi, o tem si ne upam prerokovati. Premalo poznam to dekle. In tudi, če bi ga bolj kdo more prerokovati pri ženski kdaj!

Ni res, da je ženska vedno zagonetka. Kdor jih pozna, bo njih igre precej lahko spreti raz- krajal. Toda skoraj nemogoče je povedati, kaj te žaka jutri, pojutrišnjem. Potem namreč, ko so se bile med vama dogodile nenavadne stvari. Iz te- ga vaa ta presenečenja, ki tvorijo v našem raz- merju do "interesantne ženske" tega razmerja poseben čar. Interesantna ženska pa je na sploš- no prav tista, pri kateri je takšno prerokovanje nemogoče in zaman ...

XI.

Torej večraj je ni bilo in je tudi danes ni. Če je to "taktika", ni alaba. V resnici je pogre- šam čedalje bolj ...

Toda zopet ne, da bi bil zbog njene odsotno- sti posebno vznemirjen. In prav ta zavest, da na- posled le nikogar in ničesar ne potrebujem, mi nudi vsaj bogato odkupnino za prijetnosti njene- ga poseta in razgovora z njo.

Če bi mi bil rekel kdo resnico pred desetimi leti, ko sem naravnost skoparil s časom ter pora- bil vsak trenutek za to ali to — če bi mi bil ta- krat kdo dejal, da bom še živel, kakor zdaj živim, pa da bom mogel vzklikniti po celim dnevu, v katerem nisem napravil prav za prav ničesar: ni- ti za hip se nisem dolgočasil, nasprotno še prekra- tek je bil spet ta dan — da bo to mogoče, tega nikomur ne bi bil verjel!

A zdaj ga razumem južnjaka s njegovim "dolce far niente"! Razumem vao to blaženost popolnega brezdelja, kjer tudi slučajna izvrš- tev kakoga opravka nima večjega pomena, nego če za hip vstanem ali se samo premaknem s tele- som, ker te od sedenja je bolj.

Tudi to moje pisanje namreč ni delo. Že sa- mo, kako pišem: držim po pol ure pero v roki in gledam tja po dolini, dokler se ne zasanim v skupino dreves in pomislim, da bi tudi pisatelj ne smel narave opisovati le iz spomina, če hoče, da bo alika res živa in resnična; potem začnem obračati svoj prstan na roki in se igrati z ble- kom briljanta v njem; nato strim za jato vran, ki krojijo nad holmei. Zdaj šele se zavem, zakaj prav za prav držim pero v rokah, pa se skoraj poslim in napišem eno, dve, tri nove vrste. A se že spet zagledam, pet, deset minut, preden se mi sam in rekel bi brez mojega sodelovanja izobličil v glavi nov stavek.

Zraven tega to pisanje — pa tudi zato ni delo, ker še vedno res ničesar ne nameravam z njim; niti toliko ne, da ga bom še kdaj v življenju bral. Tudi vidim čedalje bolj, kako mi ni prav nič po- treba, da pišem: čas bi mi tekel ravno tako in če bi pogledal na stensko uro, ki se vnovič začu- dil, da je kazalec že spet za pol ure dalje. Edino, da mi nudi neko ugodje, če se naposled le odlo- čim, da zopet izpolnim toliko praznega prostora z nekoliko besedami. In da me ni tako neumno vi- deti, ako stopi moja neumorno delavna Katra v sobo ali pride Jakob mimo okna in pogleda noter.

Mogoče tudi, da se le nekoliko bolj utrudim tako, ker se moram od časa do časa skloniti čez mizo, in da potem še bolj uživam tisti stalni dve urici sprehoda dopoldne in popoldne, ki ju v sla- bem vremenu opravi pod kolonami svoje lepe, dolge zidanice. Kajti dol v zdravilišče samo grem brez posebnega vzroka le redko, v kavarno še redkeje, v gostilno skoraj nikdar. Navadno pre- bijem v postelji vsaj po deset ur na dan, ker mi je čitanje tam poseben užitek ter mi spanja po osem ur tudi ni preveč.

In vendar mislim, da to ni "oblomovstvo". Oblomov je ležal skoraj ves dan in še med tem edino prebavljal. Jaz pa živim, živim neprestano od jutra do večera in po telefonu se mi pretaka sa- mo umirjena, a ne mrtva kri.

Vem, mogel bi kdo stopiti s povzdignjenim kazalcem pred me in mi reči: "Človek, ali si pa res v življenju že vse izvršil in ti ni treba ničesar več."

(Dalje prihodnj.)

Tekom vašega življenja

V vsakem važnem momentu boste spoznali in cenili ugodno kveze z močno in sigurno banko, in zato se z zaupanjem obračate naz. Pošteni zanesljivi in postrežljivi uradniki vam bodo postregli v

Vlaganju denarja,

Kupovanju prvih hipotek (morgidž),

Potovanju v stare domovino,

Pošiljanju denarja v Jugoslavijo in druge kraje,

Kupovanju državnih, županskih, mestnih in obrtnih bondov,

Dviganju posojil za nakup domov in zavarovanje istih, itd.

Zapuščinskih poslih, nasledstvu, kakor tudi pri vseh ostalih ba-
nih poslih, ki jih nam poverite.

Imovina
\$20,000,000.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitok.....\$2,000,000.

VARNA BANKA ZA VLOŽITI VAŠ DENAR